

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 80 — Stev. 80 — VOLUME LIII. — LETNIK LIII.

NEW YORK, TUESDAY, APRIL 24, 1945 — TOREK, 24. APRILA, 1945

TREBA JE
DAROVALCEV,
KRVI!
Plazma RDEČEGA KRIŽA režnja
čivljena sto in sto ranjenih voja
kov in mornarjev. — Toda potreb
nih je še na tisoče darovalev kr
vi. Dajte pint krv, da rešite živ
ljenje.

Telephone: CHelsea 3-1242

RUSI ZAVZELI POLOVICO BEROLINA

Dve ruski armadi sta zavzeli že 125 kvadratnih milij Berlina ter sta vdrlji v poglavito obrambno črto v notranjosti mesta. — Nevratalna poročila naznajajo, da so Rusi že popoloma obkobili nemško glavno mesto.

Hitri napredok v Italiji

Zadnje poročilo United Press iz Moskve naznana, da so Rusi zavzeli že polovico Berlina, med drugimi kraji veliko letališče na Tempelhofu, poslansko zbornico, gestapoški glavni stan in da nihov tanki drže po glavnih ulicah Unter den Linden proti slavoloku pri Brandenburških vrati, Leipziger Strasse, Alexander Platz, Thiergarten, kjer se nahajajo različna poslanstva in več drugih važnih ulic in krajev.

Zadnje radijsko poročilo pravi, da so boji za Berlin pravzaprav že končani in da je mogoče pričakovati vsak dan in celo vsako uro, da postanejo Rusi popolni gospodarji celega mesta.

Rusi so strgali svastiko zastave z vseh nemških poslopij in na nje razobesili rdečo sovjetsko zastavo.

Južno od Berlina je prva beloruska armada maršala Žukova desela do Laba pri Mühlbergu in je oddaljena od ameriške prve armade pri Warzenu ob Mulde samo še 20 milij.

Vse pa je mogoče, da so si do sedaj Rusi in Amerikanci že podali roke južno od Berlina v okolici Torgave, severozvodno od Lipskega.

Berlinski radio je sporočil, da je Hitler v Berlinu in da sam osebno vodi obrambo mesta. Po švedskih sporočilih pa je odpraval iz Berlina in je nekje na Danskem, medtem ko pravijo švicarska poročila, da se je s svojimi nacijski umaknil v Švajcarske Alpe, kjer se bo postavil v bran, in se bo boril do zadnjega.

Poročilo iz Moskve naznana, da je bilo včeraj v Berlinu razbitih 53 nemških tankov in 160 topov ter da je bilo v šestih dneh v Berlinu in njegovi okolici ubitih ali ujetih 25 tisoč Nemcev. Ob istem času je bilo samo južno od Berlina ujetih 17,000 Nemcev.

Marsal Stalin je včeraj v dveh dnevnih poveljnah naznačil velike uspehe prve beloruske armade maršala Žukova in prve ukrajinske armade maršala Konjeva. Stalin je tudi naznani, da je rdeča armada zavzela dve močni nemški trdnjavi Frankfurt ob Odri in Kustrin.

Predno je obrambni in propagandni minister dr. Goebels pobegnil iz Berlina, je še naznani: "Ako sovjetski zavzame Berlin in Prago, potem ni več Evrope. Zato je fuhler ostal v Berlinu na poglaviti obrambni črti."

Zaveznički ob Padu

Zaveznička armada je po osemnajstih vročih dneh včeraj v Italiji prednji oddelki ameriške armade prodriajo severno

Fotič še vedno rogovili

Pristaši generala Draže Mihajlovića, katerih glavni zastopnik je bivši jugoslovanski poslanec v Washingtonu Konstantin Fotič, in drugi nasprotniki Tito-Šubašićevi vladne, ki je bila priznana na konferenci v Jalti, so si izbrali Združene države za svoj glavni stan in vodijo kampanjo za strmoglavljenje maršala Tita in vpostavljanje kralja Petra.

Fotič je svoje gibanje registriral pri justičnem departmaju ter je v svoji izjavi navedel, da ga je Osrednji narodni odbor Jugoslavije, kakor se nazivlja Mihajlovićeva skupina, imenoval za člena svojega izvršilnega odbora in da je njegova uloga obvezati ameriško javno mnenje in vladne urade o političnem razvoju in razmerah v Jugoslaviji.

Poglavitni vir njegove informacije in politike je kabel, ki ga je 8. februarja prejel iz vi Fotiča, da se registrira kot Jugoslavije in ki mu naznana, da je Narodni odbor sklenil, da Tito-Ribar-Pijadova vlada na noben način ni postavna vlada, temveč samo stvarstvo komunistične stranke. V svoji kampanji proti Titu, je Fotič 18. septembra lanskega leta posvaril UNRRA, da ne pošilja zalog v Jugoslavijo v sporazumu s Titom.

Fotič je pisal H. H. Lehmann, generalnemu ravnatelju U. od zavzete Bologne in so dopeli do velike reke. Od kar so pričeli svoje prodiranje iz gorovja južno od Bologne, so napredovali že 75 milj in so vdrli daleč v padško nizino. Angleška osma armada je odbila več močnih sovražnih protinapadov okoli Quartesane, pet in pol milje vzhodno od Ferrare in pri Poggio Renatico, osem milj proti jugozapadu, ter je prodrla do Pada na več krejih in sovražniku prizadela silno težke izgube.

Ob lepem vremenu so aeroplani mnogo pomagali armadam ter so bombardirali po cestah bežeče Nemce in ponišili ali poškodovali šest mostov čez Adizo. Najbolj bombardirani kraji ob Adizi so bili med Verono in izlivom reke v Jadran. Petna armada pa je zavzela dva nepoškodovana mosta čez reko Panaro, ki se izliva v Pad okoli 27 milj severno od Bologne.

Zaveznički v Italiji tako nagni prodirajo, da večerno poročilo omenja le malo zavzetih krajev.

Po zadnjih sporočilih je angleška osma armada že skoraj popoloma obkoliла Ferraro. Sedaj so boji v teku okoli mesta, toda kmalu bodo prenešeni na mestne ulice. Skozi mesto pelje velika cesta v Padovo, Benetke in Trst.

* Francoska časnikarska agencija naznana, da se bo sodniška obravnavna proti maršalu Petainu, pričela 17. maja in sicer ob njegovi odsotnosti, a ko ga do tedaj zaveznički ne bodo vjeli.

KONGRESNICA CLARE LUCE JE VIDELA GROZODEJSTVA V BUCHENWALDU

Na povabilo generala Dwight D. Eisenhowerja je 10 angleških poslancev obiskalo nemško ujetniško taborišče v Buchenwaldu, kjer so Nemci na tisoče ujetnikov iz zasedenih dežel pustili lakote pomreti, kol'kor pa jih je še živih, so bolj okostnjakom kot živim bitjem podobni.

V družbi poslancev so si takoj nemški zverinski početji ogledali ameriški kongresniki Mrs. Clare Boothe Luce, John Kunkel in Leonard Hall, ki se že nekaj časa mude v Evropi.

Ko je kongresnica Luce videla kupe mrljicev in do kosti sestradih ujetnikov je vzkliknila:

"Še pred nekaj leti so nemški govorili, da so Nemci dobrji ljudje. Kdo pa enkrat vidi kaj takega, dvomi, če je sploh kaj dobrega v nemškem narodu."

Kongresnik Kunkel je rekjal:

"Nikdo si ne more predstavljati teh grozot, dokler jih ni videl. Težko je verjeti, da so

slopi na svetu taka grozodejstva."

Prodiranje proti Pragi

Berlin bo kmalu padel, proti Pragi pa prodira četrti ukrainska armada generala Andreja L. Jeremenka od severozapada, druga ukrainska armada maršala Malinovskega proti Brnu in Pragi od jugovzhoda, od severozapada pa prihaja proti Pragi ameriška tretja armada generala Pattona in je od Plzene oddaljena že 44 milj.

Berlin bo kmalu padel, proti Pragi pa prodira četrti ukrainska armada generala Andreja L. Jeremenka od severozapada, druga ukrainska armada maršala Malinovskega proti Brnu in Pragi od jugovzhoda, od severozapada pa prihaja proti Pragi ameriška tretja armada generala Pattona in je od Plzene oddaljena že 44 milj.

Partizani zavzeli Banjo Luko

Ko si bodo Amerikanci in Rusi v bližini Berlina podali roke in boste obe armadi združeni, ne bo imenovan skupni zavezniški najvišji poveljnik, temveč bo postal na svojem mestu kot zavezniški vrhovni poveljnik na zapadu general Dwight D. Eisenhower, ki bo izvršil poverjeno mu nalogo in bo mičil nemško armado.

Na vzhodni pa bodo maršal Stalin in njegovovi poveljniki izvršili svojo nalogo.

Zastava iz Stalingrada v Berlinu

"Pravda" prinaša na prvi strani poročilo, ki pravi, da so trije russki vojaki prinesli s krvjo oškropljeno zastavo iz Stalingrada in so jo razobesili v Berlinu. "Pravda" pravi, da so vojaki, ki so prišli do svojega cilja v Berlinu, ko so prehodili skoraj 2000 milj od Volge, poklepljeni in poljubili zastavo, predno so jo razvili nad razvalinami Berlina.

Jugoslovanski vojaki in nemarji so tudi naskočili in zavzeli otoka Krk in Lošinj, jugozapadno od Sušaka. Kot pravili, bo Baker, ki leži štiri milje južno od Reke. Najbrže bo Bakar, ki leži štiri milje od Reke.

V tem naznanih Sušak pač

ne bo pravo ime, kajti mesto od Reke ni oddaljeno štiri milje, temveč je takoj čez mostonram malega potoka Reke.

Najbrže bo Baker, ki leži štiri milje južno od Reke. — Opredelen.

Jugoslovanski vojaki in nemarji so tudi naskočili in zavzeli otoka Krk in Lošinj, jugozapadno od Sušaka. Kot pravili, bo Baker, ki leži štiri milje od Reke.

Na vzhodni pa bodo maršal

Stalin in njegovovi poveljniki

izvršili svojo nalogo.

IZ BOJEV NA PACIFIKU

Ameriški vojak na otoku Okinawi, nedaleč od Japonske, si dela pot v notranjost otoka z metalcem ognja.

Vprašanje nemških delavcev

Predsednik Roosevelt, marsal Stalin in Winston Churchill, so se na konferenci v Jalti v februarju dogovorili, da naj nemški delavci popravijo škodo, ki so jo povzročile nemške armade po zavezniških državah.

O tem se je že mnogokrat razpravljalo, toda veste o tem je še sedaj potrdil ruski list "Trud", ki pravi:

"Konferenca v Jalti je došla načaneno povračilo za škodo, ki so jo napravili Nemci. V tem so včetni nemški delavci za obnovo v krajih, ki so jih Nemci uničili.

Ta zamisel, da opravijo škodo roke omlih, ki so jo povzročile, dobiva med javnostjo v demokratskih deželah vedno večjo privlačno silo."

Konferenca v Jalti pravi o nemškem popravilu škode na slednje:

"Razpravljali smo o vprašanju škode, ki se jo napravili Nemci zavezniškim narodom v tej vojni in smo priznali za pravico, da so Nemci prisiljeni popraviti škodo z delom do najvišjih mern. Postavljena bo komisija, ki bo dognala škodo. Komisiji bo naročeno, da prečeni škodo in dožene, na kak način jo je mogoče popraviti. Komisija bo delala v Moskvi."

Koliko škode so napravili nemški divjaki po posameznih deželah, je težko dognati. V zadnji svoji izdaji pravi ruski magazin "Bojševik", da zmanjša škodo, ki so jo Nemci načili v Rusiji, okoli 50 bilijonov dolarjev.

Posebno mnogo delavcev bo potrebovala Rusija za obnovo Stalingrada, Kijeva, Odese in Sevastopolja ter kakega podjetja, kot je velik jez na Dnjepru v Dnipro Petrovsku.

Poljaki se naseljuje

Poljski viri v Moskvi naznajajo, da je poljska začasna vlada pričela v zapadnih poljskih pokrajinalah v Sleziji in Pomorju naseljevati poljske družine.

Kmete, ki se želijo naseliti v zapadnih krajih Poljske, vpisujejo Kmečka pomočna zveza. Krajevni odbori zbirajo skupine po 100 družin in jih poslajo na nove kraje v zapadnem delu dežele.

Zadnje dni je bilo iz krajev okoli Krakova na novih krajih naseljenih 5000 kmetov, iz okolice Kielce pa 650 družin. V okolici Varšave se je za predelitev zglasilo 7000 ljudi.

Poročilo dodaja, da so v novih krajih naseljene samo take družine, ki same žele.

"Kupite en 'extra' bond še danes!"

RAZSTAVA NEMŠKIH TROFEJ V MOSKVI

Iz Moskve se javlja, da so tamkaj vstanovili razstavo nemških tankov, topov in drugih orožja, katero so Rusi zamenili nemški vojaki. Razstavljena so tudi nemška orodja za mučenje jetnikov, kakor biči, in biči izdelani iz gumija, včasih posode v katerih je strup za moritev jetnikov, strupeni plini, kakor so nemški roparji rabili za umore tisočerih žrtev v Majdaneku na Poljskem. Vsi ti slednji predmeti so razstavljeni v takozvanem kemičnem oddelku razstave. Tudi zastava neke Hitlerjeve šole, v kateri so naciji podučevali dijake, kako je treba moriti nedolžne ljudi, je tukaj razstavljena. Vsi dijaki te šole so bili poslati v vojno proti Rusiji, in vsi, do zadnjega so bili ustreljeni.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation). Frank Saker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Loguda, Sec. Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

:: 52nd YEAR ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturday, Sunday and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agre-

EA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN NARODA:

\$7. - ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$14.00.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemni sobot, nedelj in vikendov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 2-1242

Po-vojna doba

Nekatero časopisje je nedavno objavilo oglaz, katerem govori, oziroma piše o "jutrašnjih dnevih" in — "jutrašnji dnevi bodo zopet taki, da bodo nam pustavljali krasoto in udobnost sveta, kakoršnjega smo potek, ljubili in delali v njem (svetu), predno se je pričela sedaj vojna."

Tako zatrjevanje pa najbrže ni pravilno in le oglaševalne vrednosti za one ljudi, ki takške oglase objavijo. Ako bi "jutrašnji dnevi" bili zopet taki, kakor so včerajšnji, potem bi to pomenjalo za mnoge tisoče, da javno podporo; to bi pa zopet pomenjalo, da bi pri raznih krajih zopet nastale vasi, katerim so po prvi vasi dali ime "Hooverville", v katerih so začasno stanovali tiste, ki so potovali peš širom republike in zaman iskali v zasužek. In vse to bi pa zopet pomenjao — tretjo vojno, katero pomeni bi zopet bil "končati vojno". J. itd.

Tozadovno modrovanje je slično onemu, ki ga je izjavil, da se Iztočna Indija protiva vojem, ker potom strojev bi se vsega preveč izdelalo, tako da bi ljudje prišli ob delo in zasužek ter bi morali stradati.

Toda baš na ta način modrujejo vsi naši pustavili na polju industrije in trgovine, kajti oni ne misijo jutrašnjeve dneve tako, da bi bili ti dnevi drugačni in edanjih in prejšnjih. Ti ljudje nameravajo še v nadaljevanju svoje "kolovrate" in piti kozje mleko po njih lastne ne pa Ganičevem načinu in sicer tako, da vsi dobrički ostanejo le v njihovih lastnih žepih. Morda pa ničesar ne mislijo temveč le sanjajo — o lepem in razkošnem življenju, katerega se bodo veseli v razvalinah sedanjega sveta, in — obžalovali ostalo človeštvo.

Da, — po sedanjem vojnji bodo ves svet takorekoč v razvalinah; vse človeštvo bodo potrebovalo vsega, kar je potrebno za življenje, vselej česar je povsem logično, da si človeštvo želi boljše bodočnosti potem — ko bodo sedanje razvaline popravljene. Toda baš te želje vodijo človeštvo na razpotje, ki je trojno. Prvo pot, ki je dokaj stara, vodi na močvirje omejenega izdelovanja potrebsčin, omejitve načuvavanja teh potrebsčin, ustavnovitev trustov in ekonomičnega — nacizma. To je toraj ona ista pot, po kateri je "napredovalo" človeštvo tekom vseh minih let, ter se izpodstikal od jedne do druge depresije ali demarne krize, in "napredovalo" od jedne vojne do druge.

Druga pot pa vodi do bolj svobodnih in neodvisnih podjetij, katera ne bi bila odvisna od denarnih monopolov. Ako bomo delili po sedanjini vojni po tej poti, potem bodo treba, da se uredi in popravi sedanje denarni monopol tako, da se bodo denar izdaljal le v svrhu cirkulacije, ne pa v svrhu posojil. Vrednost denarja je natisvana na vsakem bankoven in na vsakem pojedinem kovanem. In znano je tudi vsakomur, ki se je kedaj zanimal za denar — (za denar se zanimamo vse) —, da se nakupovalna vrednost denarja dolga po denarju, ki je v žepih kupovalcev za katere je blago, ki je na prodaji, na razpolago odjemalem. Danes je treba plačati za bušel pšenice, recimo, dolar, in jutri se lahko kupi isto količino pšenice za pol dolarja, kajti vse to se določa po količini pšenice, ki je na prodaji. (Danes se kupovalna vrednost dolarjev določa tudi po točkah odmerkov, tako, da nekateri ljudje sploh ne vedo čemu imajo denar, kajti brez "točk" itak ne morejo kupovati blaga, katero potrebujejo.) Toda tekmo kasnejših dob bodo že vedeli, da živimo sedaj še vedno v detinski dobi.

Pa je še jedna pot, katera vodi do celokupnosti. Vpranjanje pridelovanja in izdelovanja je dokaj jednostavno. Treba je le obdelovati polja in skrbeti za to, da se v tovarnah izdelata vse, kar ljudje potrebujejo. Toda — potem prihajajo kupeci in kupujijo vse, kar se prideva in izdelava, tako da morajo ostali ljudje kupecem plačevati za vse, kar potrebujejo in cene, kateri kupeci določajo v svoji lastni dobriček. Ako bi tega ne bilo, potem bi bilo delo na polju in tovarnah prav veselje in od tega veselja bi moral biti pravzaprav delo na

polju in v tovarnah odvisno, ne pa od dobričkov kupcev in prekupev, in na ta način bi se v tovarnah izdelovalo vsako leto le toliko izdelkov, koliko se jih v tem ali onem kraju potrebuje.

Današnji živimo še vedno v iluziji, da mora vsakdo delati skoraj vse dni svojega življenja (ako nam slučajno ne umre kakšna bogata teta), dočim zamore vsakdo z marljivim delom svojih rok in svojega umna pridelati in izdelati toliko, da za more brez skrbi živeti vse svoje življenje, ako je prideloval in izdeloval za splošnost — le deset let svoje delavne dobe. Čemu naj bi ljudje ne živeli na dolgotrajnih počitnicah, potovali, čitali, potem, ko so dovršili svoje delo, od katerega bi morali biti ves dobriček njihov, ne pa od raznih trustov, prekupev in izkorisčevalcev?

Ljudje si prav lahko ustvarijo srečne "jutrašnje dneve", toda pred vsem morajo rešiti svetovna gospodarska vprašanja in sicer ne le pri nas, temveč povišodi, ker inače ne bode mirni na svetu. Rešiti bodo treba tudi vse narodna in plemenska vprašanja. S tem seveda še ni rečeno, da moramo ljubiti "greaserje", "činke", "wope" in "hunkije" bolj, kakor zamoremo ljubiti in spoštovati Angleze in Francoze; — vendar pa to pomenja, da moramo pripoznati pravo vseh ljudi na svetu, pa naj že pripadajo temu ali onemu plemenu. Da naši beli delave ne ljubijo svojih zamorskih bratov, prihaja le od dejstva, da ni dovolj dela za oba plemena v tem ali onem kraju. To se še posebej nanaša na naš jug, Mexico, Srednjo in Južno Ameriko.

In vedeti moramo, da vsa imenovana vprašanja ne bodo rešena potom vojne, kajti niti jedna vojna ni rešila trajno kako slično vprašanje, in: le še ena sama vojna v bodočih letih, bodo prav lahko vničila ves "naš" mali svet. Bogastvo sveta naj bodo toraj last vseh ljudi, kajti med ljudmi kot takimi, ni prav nikake razlike in pravice bodo morale biti jednakne za vse, ako ljudje žele še "vladati" svetu.

MACEDONIJA — NOVA BALKANSKA DRŽAVA

Napisal Donald Bell za ONA.

V teh dneh, ko se podira Nemčija in razpada v prah, posveča svet malo pozornosti dejstvu, da se je rodila nekje v centru Balkana nova država, na ideja — prišel pa bo čas, ko bo zavzemala Macedonija mnogo prostora na prvih straneh časopisov . . .

Ustanovitev avtonomne macedonske vlade v okviru jugoslovanske federacije je mnogo več kot le začasen poskus izmiriti star notranji preprič med južnimi Slovani. Zadeva se ne tiče zgolj Jugoslavije temveč ravno tako tudi Bolgarije in pred vsem tudi Grčije. Grčija pa je navzlie Jalti vendar del angleške sfere vpliva — a Jugoslavija se močno naslanja na Sovjetsko Rusijo. Zadeva se tiče torej interesov tudi samih velikih sil.

Ves svet je pričakoval, da se bo Jugoslavija reorganizirala na temeljnih federalizma. Po zadnji vojni je postalna Srbija kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda kljub temu, da se je imenovala Jugoslavija, Hrvati in Slovenci niso nikdar dobili svoje obljužljene avtonomije, temveč so bili pod nadzorom Srbov. Maršal Tito je star hrvaški federalist. Jasno je bilo, da bo nastala iz Jugoslavije federacija najmanj 3 narodov — Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da bosta dobili tudi Bosna in Črna gora svojo autonomijo, je bilo tudi že pogovarjanje. Toda zdaj je bila ddana še tretja dežela, Macedonija, dežela, katere meja sploh ni mogče povedati.

Aleksander Veliki je bil Macedonec. Že to samo dejstvo nam pove, kako težko je očrtati v par besedah zgodovino Macedonije, ki se razteza preko 2000 let. V Macedoniji žive med seboj pomešani Slovani, Turki, Albanci, Grki in Rumuni. Tudi v verskem pogledu je tam velika mešanica. Najboljšo razlogo, katero si morem misliti, daje francoska beseda 'macedoine', ki ima dvoje pomenov. Prvi pojm označuje dobroznanje jed, v kateri so pomešane najrazličnejše zelenjave ali vrste sadja, drugi pa označuje v literaturi mešanice pesmi in proze — v vsakem slučaju torej mešanice čisto različnih elementov. To je tudi vzrok, da zahtevajo vsi sosednji narodi Macedonijo zase.

To je tudi vzrok, da moremo reči brez strahu, da bi se mčili, da bo Macedonija nekoč zavzemala mnogo mesta v naših časopisih.

SLOVENESKE VESTI

Josip Mostar preminul

v Worcester, N. Y.

Naročnik Anton Habine nam javlja iz Worcester, N. Y., da je tamkaj umrl rojak, Josip Mostar, rodom iz Ogrskega. Dospel je v Zjed. države z svojimi starši, še kot otrok. Pokojnik je bil veteran prve svetovne vojne. Bil je član S. N. P. J. in vojnih veteranov naše republike, oddelenje v Omeonti, N. Y. Ostavlja vdovo, rojeno Robič iz Adamsburga, Pa. Bil je tudi član socijalističnega kluba v Stanton, Ill., in član slovenske organizacije SANS. Poleg vloge Jennie ostavlja troje sinov: Robert, ki služi sedaj pri obrežni marine, Daniel, ki je kadet naše vojske v Niagara Falls, N. Y., in Dick, ki je še doma. Pokojnik ostavlja tudi štiri brate: John, v Albany, N. Y., Frank, v East Worcester, N. Y., Charles v Stanton Ill., in Anton, ter tri sestre: Marija, Frančiška in Ana. — Naj v miru počiva v svobodni Ameriki.

Prireditve v prid relifne akcije

V soboto, 28. APRILA, shod in veselica v korist relifne akcije v društvenih dvoranah v Boydsville, priredi podružnica št. 33, Bridgeport, Ohio. Rad na nenadne smrti predsednika Roosevelta je bil prvič na danum 14. aprila spremenjen na 28. aprila.

V nedeljo, 29. APRILA: shod in prireditve v korist pomembne akcije v Strabanu, Pa. Dramski klub "Soča" vprizori Klopčičeve enodejanko "Mati". Glavni govornik Joško Ovren.

V nedeljo: 29. APRILA: varietetni program za relifno akcijo pod pokroviteljstvom čeških podružnic SANS in podružnice JPO v American Hall, 1438 W. 18th Street. — Vprizorjena bo Klopčičeva "Mati". Glavni govornik predsednik SANSA Ettbin Kristian.

Rojake vabimo, da vse prireditve v obilem številu posesti. Ves pribitki je namenjen takojšnji pomoči Jugoslaviji.

M. G. Kuhel, tajnik SANSA.

.

Nek časniški poročevalce je

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

imenom "American Beauty Roses", ki se tukaj prodajajo po 75c ducat.

.

Delegatje, ki so prišli semajnaj nekaj napolno rano, so bili veseli, ko se jim je sporočilo, da bodo imeli dovolj cigaret na razpolago. Tudi so se čudili,

ko so vgladili dolge cigarete

DR. IVAN LAH

Vodniki in Preroki

STANKO VRAZ (1810-1851)

Dasi je bila Ljubljana sreča našega kulturnega delovanja, vendar še ni bila njen slovenska sila tako močna, da bi bila obvladala vse naše ozemlje; bila je glavno mesto le ene pokrajine, zato so njeni sosedje Koroška, Štajerska, Goriška in Primorska živele pod vplivom domačih razmer. Samo en zvezek "Čebelice" vsako leto je bila predstava vez, da bi se bil v njej združil in prebudil ves narod v duhu Prešernove poezije. Zato se je razvijalo pokrajinsko slovstvo v domačih narečijih. Že Vodnik poudarja, da se kranjski jezik "v ustih prebivalcev v vaski vasi drugače zavija". Razlike v narečijih ustvarja rada tudi duševno nasprotstvo. "Tuji med seboj si niso več prijatelji", pravi Vodnik. "Ogrski Slovenec sorta Hrovat, Hrovat črti Kranjca itd., zakaj davnino so pozabili, da so otroci ene matere od nekdaj". Vodnikov zgled je vzbudil kulturne delave po drugih naših deželah, a sledili so mu bolj v delu ne-

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsekod, ki ubidi naravo in njeni pestro živilstvo, knjiga brial z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel maršak iz živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ne bi bil znan.

Prvotno je bilo namerljeno to večno delo izdati v petih knjigah, toda je slednje izšlo v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svetom skrenjeni privlači POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVIZACIJE.

Knjigo bo s užitkom bral lovec, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljeti; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali skodujejo ter slednje riblje, ker so v knjigi naštete VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VOJAH.

Poleg poljudnega popisa in priporavljanja vsebine knjige 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 728 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesave, ptice, ribe, kaže in živali, ki so ravnotake na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno z zlatimi črkami.

W V ANGLEŠČINI

Cena \$3.50
Naročite pri:

KNJIGARNI Glas Naroda

216 West 18th St. New York 11

Angleško-Slovenski BESEDNJAK

Izpelj je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je zastavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem živiljenju. — Knjiga je trdo vezana v platnu in ima 273 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

(80-81)

Naznani lo

Ameriški Vseslovenski Kongres v New Yorku

naznanja našemu uredništvu da se bodo dne 3. maja ob 7:30 PM. vstopi v Carnegie Hall v New Yorku ameriški vseslovenski kongres in koncert, kadar tudi revija delovanja vseh slovenskih narodov v prid osvobodenja. Tem povodom bodo Američani bolgarskega, Makedonskega, Československega, Srbskega in Karpatoslovenskega pokolenja proslavljali osvobodenje svoje domovine, oziroma domovine svojih prednikov. Istdobno bodo izrazili tudi svojo odobritev in podprtje Rooseveltovega načrta za ustanovitev trajnega miru.

Med umetniki, ki bodo tem povodom nastopili, naj omenimo: opernega pevca Jurij Voskovec in Jan C. Verić, znamenitega umetnika; Radešovo skupino plesalev; Leontovićev ukrajinski pevski zbor, in tudi jugoslovanski pevski zbor Partizanov.

la opora v zgodovini in v narodnem jeziku, se je okrepila v misli slovenske skupnosti. V tem znamenju se je začela umetni slovenski pesmi, ki je našla svoj pravi izraz v Prešernovem jeziku.

V Gradeu imamo že leta 1827 "Ilirske klube", ki ga je ustanovil Ljudevit Gaj in se v njem zbirali Srbi, Hrvati in Slovenci. Leta 1830 sta prinesla na graško univerzo dva džaka iz Slovenskih goric: Miklošič in Vraz. Studirala sta skupaj že na gimnaziji v Mariboru, kjer je profesor Zupančič bndil v mladini narodno zavest. Vraz je bil tri leta starejši od Miklošiča in je že na gimnaziji razvijal svoj pesniški talent. Miklošič piše o tem: "V Mariboru uzdržaval je Vraz v meni ljubezen do mestničine, koji je že v 3. ali 4. razredu med šolskim predavanjem stihel del..."

V Gradeu je objelo oba navdušeno ilirsko živiljenje. Posedno Vitez se je v družbi srbskih in hrvatskih tovarišev še bolj razvilen za veliko misel slovenskega združenja in se začel seznanjati s slovenskimi jezikmi. Miklošič pravi: "Kovali smo velikanske osnove: Vraz imel bi pisati primerjavajoči slovar, jaz pa primerjavajoči slovencev slovenskih jezikov..."

Dobrem se je Miklošič pozneje res posvetil jezikoslovju in postal za Kopitarjem eden naših največjih slavistov in slovenih jezikoslovev, je bila Vrazu ujena druga pot, pot pesnika in agitatorja, ki je žrtvoval svoje živiljenje za prebujanje naroda. "Vise za domovino", je bilo njegovo geslo. V svoji vnenosti za narodno stvarje je le malo misil na pravništvo in osvobode, kajti njun pripadajočnost v Evropi. V posebnem delu o slovenski vzajemnosti je predlagal Kollar, naj bi se slovenski narodi združili v štiri velike skupine: rusko, poljsko, češko in ilirsko, vsak naj se nči sorodnih jezikov, da se bodo med seboj razumeli in ustvarili novo veliko kraljestvo materje Slave. Te ideje je sprejemala mladina kot evangelij novega živiljenja. Prebujajoča se narodna zavest, ki je, iska-

CITATELJEM je znano, kako se je vse podratilo. Ta ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagurajo redno dopolniljanje lista, lahko gredo upravnosti na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. **ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES** in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravnosti nepotrebe stroške?

Vraz je bil človek čustvene, fantastične narave, romantični, ki gradi svetove v zračnih višavah in izgublja tla pod seboj. V svoji navdušenosti ni opazil, da je začel med dva svetova, ki sta se v njegovem sestru zbirala v enega, a sta bila po jeziku že ločena. Njemu je bil jezik le sredstvo za izražanje čuvanja in zetelje in nasvetne glede skupnega narodnega dela. Tudi Vraz se počipisuje poslej kot "Ilir iz Štajera" in misli na delo med Slovenci, ker je ob tem času "Čebelico" prenehala izhajati. Z Miklošičem namenava izdajati "Cvetlično", poznej zbirka sotrudnika za "Metuljčka", a vsi njegovi slovenski načrti se razbijajo. In tako začne leta 1837 v "Danici" izhajati njegov "Džulabič". Vraz postane ilirski hrvatski pesnik. "Najbolj pričujbljen pesnik, najbolj pesniške dolge preporoda", pravi B. Vodnik.

A njegovo srečo objemlje z enako ljubezni ves slovenski svet. S pismi, knjigami in osebnimi obiski je v stalni zvezi z našo domovino, kjer budi ogjen narodne zavesti. In v tem je njegov glavni pomen. Vraz je naš prvi narodni agitator. Ob času, ko se v sreu Slovensko dovršuje veliko pesniško delo Prešernovo, katerga glas še ni mogel odjekniti v duši vsega naroda, obdaja Vraz s plamenom svojega navdušenja našo narodno moje, pržbuja mlade sile, zbirja kulturne delavce in dviga narodni ponos v slovenski zavesti, da obvaruje slovenski svet pred prifiskom nemške kulture. Njegova misel je silnejša od njegove besede. Svoje poslanstvo vrši z odločnim preprinjanjem in neutrudljivo vztrajnostjo. Je idealist in optimist, ki veruje v zmago narodnega duha. Zasledovan od policeje, potuje s knjigami na hrbtu kot pravi narodni knjižničar po naših krajev in zbirja načodno blago. Njegov zgled budi vse druge na delo. Jezikovna svoboda, ki je vladala v ilirskem svetu, je pričebila čim dalje več delavcev v narodni krog. Tako je postal ilirizem le zunanjina oblika naše narodne zavesti, dokler ni dobila svojega čistega slovenskega sveta, ki je

Gaj je delal priprave za izdajanje narodnega lista in 6. januarja 1835 so izšle "Novine horvatske" v novem českem črkopisu, in štiri dni na to "Danica" z gesлом: "Naš brod brez narodnosti je telo brez kosti". Oba lista sta imela prinešati tudi slovenske dñe. Poln novih nad je pisal Vraz: "Danica bode našim omanjšenim bratom glavo razsvetila... brezkončni sklep bo nas vezal, kajti mi bomo vsi med seboj spoznali, kaj smo le Slovenci, sini jedne pramaterje". Slovensko ime se je izpostavila v listu uveljavljajoči skupno narodno ime: "Mi smo vsi sinji južne Slavije Slovenci". Tudi jezik je bil kajkavski. Toda proti temu se je oglašil štokavski svet, ki je

RACIJSKI KOLEDAR

za dobo od 22. do 29. aprila

Konservirane jestvine:

Sadje v kantah ali steklenkah, sočivje, omake, tomati, catsup in chili. Z tovrstne predmetne veljavajo le modre znamke. Modre znamke C2 do všeči X2 v knjižici št. 4 so sedaj veljavne. Modre znamke C2 do všeči M2 postanejo veljavne dne 2. junija; modre znamke N2 do všeči S2 postanejo veljavne 30. junija; in modre znamke T2 do všeči X2 postanejo veljavne dne 30. julija. Tozadovna neveljavnost velja le za odjemalce. Vsaka modra znamka vredi 10 točk.

Meso in mačobe:

Naslednje vrste mesa, sveže, osoljeno, okajeno ali kuhanje, se prodaja po točkah: Vse 5 finem prostoru VSTANOVLJENO PODJERJE! DOBRA KLIENTELA! IZBORNO OPREMLJEN ŠOP! DOBRI DOHODKI! Nobenih Brokerjev — Write: Box: S. C. 100, Room 736, 120 Broadway, N. Y. (80-81)

HELP WANTED :: MOŠKO DELO

The War Man Power Commission has ruled that no one in this area now employed in essential activity may transfer to another job without statement of availability.

CABINETMAKERS and HELPERS STALNO DELO — NADURNO DELO NI POTREBNO FINA PLAČA FELDMAN BROS. 403 E. 62nd ST. N. Y. C. (79-81)

GLASS CUTTER IZURJENIMA PREDNSTO LAJKO REZANJE Dobre delavske razmere PRILOŽNOST Vprašajte: PEERLESS 179 S. PORTLAND AVE., BROOKLYN, N. Y. ST 3-3060 (80-82)

BOY OR MAN wanted to take charge of shipping department and make himself generally useful. Line consists of supplies for hotels, hospitals, institutions and restaurants: chinaware, glassware, kitchen equipment and paper products. Steady work, good pay; post-war future for the right person. MASTER SUPPLY CO., 5 Bleeker St., N. Y. C. (80-82)

BOY or YOUNG MAN LIGHT ERRANDS: GOOD SALARY: STEADY WORK: POST-WAR TAYLOR IMPORTING 15 WEST 47th ST. N. Y. C. (80-82)

REFRIGERATION MOŠKI ZA SOP — IZURJEN. DOBRA PLAČA, STALNO, NADURNO PO-VOJNO UNIVERSAL, 325 EAST 149th ST., BRONX Phone MO 9-5185 (80-82)

TEŽAKI SPLOČNO DELO V TOVARNI ZA LESNO DELO Stalno delo in dobra plača. AMMAN and GOERTZ 1357 LAFAYETTE AVE., BRONX, N. Y. (80-82)

POZOR MOŠKI! MIZARIA IZURJENI MOŽE JA STROJE IN PORTER 3½ dni na teden: 1½ za nadurno, stalna služba za pravne možnosti. Vprašajte: PETER A. ZUCCHI 332 AMBOY ROAD, GREAT KILLS, STATEN ISLAND HO 6-1710 (78-80)

Opozorite še druge, ki ne čitajo "G. N." na te oglase. — Mogote komu vstrečeno.

PRESSMEN ON ROTARY PRESSES: Good pay; steady work; plenty of overtime. Phone Spring 7-1634 (75-81)

POZOR, MOŠKI! PRILOŽNOST! METAL MEN (Body and Fender) Potem tudi PROVORSTNI MEHANIKI 5 dni na teden: 1½ po 40 ur. Mnogo nadurnega. Stalno delo za pravega moža. Začnite vašo po-vojno bodočnost.

DELICATESSEN - CLERK SALADMAN in COUNTER WORK Stalno delo in fina plača. Dobra prisložnost za po-vojno bodočnost.

KING GEORGE DELICATESSEN 83 CLARK STREET BROOKLYN (79-81)

MEN and BOYS! PORTER, also STOCK CLERK for WHOLESALE GLOVE HOUSE 5 DAY WEEK — \$25 per WEEK Apply: WIMBELACHER & RICE 244 MADISON AVE N. Y. C. (79-85)

MECHANIC HELP WITH EXPERIMENTAL WORK. Full or Part Time or EVENING GOOD PAY! Apply: 245 HURON ST., BROOKLYN, 22, N. Y. (1 block from 8th Ave Sub.) EVERGREEN 9-6585 (79-85)

UPHOLSTERERS-SLIP COVER SI VALCI na "CUSTOM-MADE" POHISTVU Dobra plača — Stalno — Dobre delavske razmere. — Vprašajte SAN TONE SHOP 3374 Boston Road, Bronx, N. Y. OLINVILLE 5-4395 (79-85)

YOUNG MAN TO ASSIST IN SHIPPING DEPARTMENT — 40 hour week. \$25 per week. Steady work; an opportunity for advancement. Apply: MAL NEWBERG CO. 35 W. 33rd ST., N. Y. C. (78-81)

Engine Lathe & Turret Lathe Operators "ESSENTIAL" STALNO DELO in DOBRA PLAČA Potem tudi 1½ za nadurno. 45-05 — 103rd ST. CORONA, LONG ISLAND Phone: HA 6-6182 (74-80)

CARPENTERS and NAILERS \$1.15 na uro Izurjenost ni potrebna Dobra plača — Stalno delo ČAS IN POL ZA NADURNO W. M. C. ZAHTEVE

MOTT PROCESSING CO. 131-33 AVERY AVE., FLUSHING, Long Island (Pripravno za vožnjo z busom ali subvayem)

Engine Lathe & Turret Lathe Operators "ESSENTIAL" STALNO DELO in DOBRA PLAČA Potem tudi 1½ za nadurno. 45-05 — 103rd ST. CORONA, LONG ISLAND Phone: HA 6-6182 (74-80)

HELP WANTED MOŠKO in ŽENSKO DELO (Male and Female)

GIRL or MAN Experienced FOUNTAIN and LUNCHEONETTE Day or night. Good pay, good tips, steady work. A post-war opportunity. Call INGERSOLL 2-9844 (79-85)

GIRLS — BOYS DECORATOR ON GLASS EXPERIENCED — Steady. — Will consider bright beginners. — 40 hours. Time ½ overtime. Steady. Pleasant surroundings. — Apply: PEERLESS 179 S. PORTLAND AVE., Brooklyn, N. Y. ST 3-3060 (80-82)

(80-82)

HELP WANTED :: MOŠKE

Help Wanted (Male)

MESAR 5 DNI. DOBRA PLAČA STALNA SLUŽBA PO-VOJNO PRILOŽNOST! 100 CENTRAL AVE., BROOKLYN Phone: JE 3-1430 (79-81)

The ALASKA RAILROAD U. S. DEPT. OF INTERIOR POTREBUJE

MOŠKE ZA "ESSENTIAL" SLUŽBOVANJE

